

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Ing. Z. C.**, proti žalované: **Univerzita Karlova v Praze**, se sídlem Ovocný trh 5, Praha 1, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 A 243/2010, ve věci námítka podjatosti uplatněné žalobcem proti soudcům Městského soudu v Praze,

t a k t o :

Soudci Městského soudu v Praze JUDr. Karla Cháberová, JUDr. Naděžda Treschlová, JUDr. Dana Černá a Mgr. Jiří Lifka **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 A 243/2010.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze projednává žalobu, kterou se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti spočívající podle žalobce v nevydání rozhodnutí o jeho odvolání proti rozhodnutím děkana Matematicko-fyzikální fakulty University Karlovy ze dne 9. 10. 2009, č. j. Stud/Vše/1521, a č. j. Stud/Vše/1522.

Žalobce podáním ze dne 16. 6. 2013 namítl podjatost soudců Městského soudu v Praze snávrhem usnesení: „*Soudci Městského soudu v Praze jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí v řízení o žalobě vedené u Městského soudu v Praze pod čj. 6 A 243/2010. Věc vedená u Městského soudu v Praze č. j. 6 A 243/2010 se postupuje Krajskému soudu v Ostravě*“. Žalobce tedy namítl podjatost všech soudců Městského soudu v Praze.

Žalobce námítku podjatosti v podání explicitně nezdůvodnil, odkázal však na odůvodnění v podání ze dne 13. 6. 2013 (rovněž námítka podjatosti) ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 38/2011 (správně 2010). V uvedeném podání zdůvodnil námítku podjatosti (všech) soudců Městského soudu tím, že předseda a místopředseda Městského v Praze působí jako pedagogové u žalované a Městský soud v Praze a žalovaná spolu „*úzce, dobrovolně a intenzívně spolupracují*“.

Soudci senátu 6 A Městského soudu v Praze se vyjádřili k námítce podjatosti tak, že k věci a účastníkům řízení nemají žádný vztah.

Nejvyšší správní soud uvážil v této věci následovně. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*“. Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

Není pochyb o tom, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. K této otázce se vyjádřil Ústavní soud, který připomněl, že vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz náleze ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleze ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01).

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tímto principem jsou vyloučeny praktiky kabinetní justice a nestrannost soudního rozhodování je tak chráněna ve prospěch účastníků soudních řízení nejlépe. Uvedeným způsobem je zmíněný princip zásadně naplněn, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Podle § 8 s. ř. s. nelze rozhodovat o paušálním vyloučení všech soudců určitého soudu, neboť toto ustanovení se týká jen individualizovaných námitek proti konkrétním soudcům ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., tedy vůči soudcům, u kterých přichází v úvahu, aby se konkrétním případem zabývali podle rozvrhu práce. Proto také existuje povinnost účastníka dle § 8 odst. 5, s. ř. s., námitku podjatosti zdůvodnit a doložit také důvody, které jsou způsobitelné pochybností o nepodjatosti konkrétního soudce či soudců vyvolat. Tuto povinnost žalobce rozhodně nemohl splnit všeobecným odkazem na to, že soudní funkcionáři příslušného soudu u žalované pedagogicky působí v souladu se zákonem (§ 85 zákona č. 6/2002 Sb. v platném znění), či Městský soud oficiálně s Karlovou univerzitou spolupracuje v rámci programů, které s projednávanou kauzou nijak nesouvisí.

Na případy delegace věci jinému než věcně a místně příslušnému soudu pamatují jiná procesní ustanovení, která však v nyní posuzované věci nepřicházejí v úvahu, stejně jako podmínky, za kterých mohou být použita.

pokračování

Ve vztahu k rozhodování o námitkách podjatosti soudců je rovněž nutné zdůraznit, že posouzení podjatosti soudce z různých důvodů se musí řídit stejnými kritérii. Proto je také vždy třeba zkoumat, zda vztah soudce ke konkrétní věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že tento soudce nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat.

V nyní posuzované věci stěžovatel tvrdí, že (všichni) soudci Městského soudu v Praze jsou vyloučeni z projednávání jeho sporu s žalovanou jen proto, že soudní funkcionáři na univerzitě učí a soud s touto institucí oficiálně spolupracuje pořádáním studentských praxí. Kromě spekulativních úvah o důsledcích popsané spolupráce žalobce neuvádí nic o tom, zda vůbec a jak se uvedené objektivní (zákonem dovolené) skutečnosti projevují, respektive mohou projevit v subjektivním poměru konkrétních soudců senátu 6 A (zákonných soudců) k projednávání věci nebo k osobě žalobce. To, že žalobce nic neví o vnitřním fungování soudu a působení jednotlivých osob v rámci soudních řízení, jakož ani o vztahu soudce a soudního funkcionáře při výkonu soudnictví v užším smyslu (rozhodování konkrétních případů), nelze opomenout a naopak přikládat zvýšený důraz subjektivním představám žalobce. Takový výklad nelze přirozeně dovodit ani ze shora uvedené judikatury Ústavního soudu, která logicky porovnává ústavní principy práva na řádný proces a na zákonného soudce zdůrazněním, že *„k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat“*. Nic takového nebylo v posuzované věci nikým ani namítáno a z ničeho nevyplývá, že by takový případ v posuzované věci mohl nastat.

Sám žalobce prezentuje subjektivní představy o vlivu okolností, které ve skutečnosti nepředstavují překážku jakkoli významnou pro objektivní posuzování věci zákonnými soudci. Žalobce poukazuje na „pocit vděčnosti“ soudců, vyplývající z přítomnosti stážistů na soudech, aniž by si položil například otázku, jaký význam má skutečnost, že soud, nad rámec svých povinností, pomáhá vzdělávací instituci realizovat její výchovné záměry propojením teorie a praxe studentů. Nejvyšší správní soud musí zdůraznit, že v průběhu vlastního profesního života se běžně soudce zabývá případy účastníků ve stejném nebo velmi podobném procesním postavení, jako tomu je v nyní posuzované věci. Tato skutečnost, vyplývající třeba ze sídla fyzické či právnické osoby, sama o sobě nemá z hlediska hodnocení nestrannosti soudců žádný význam. Uvedený závěr vyplývá z citované zákonné úpravy § 8 odst. 1 s. ř. s. a lze jej řadit k logickým konsekvencím výkonu soudnictví demokratického právního státu a zodpovědného chování jeho soudců ve vztahu k veřejnosti. Žalobce přistupuje k uvedeným skutečnostem paušalizujícím a spekulativním způsobem, nepřipustně zpochybňuje nezájatost všech soudců Městského soudu v Praze, ale ani vůči zákonným soudcům senátu 6 A Městského soudu v Praze neuvádí žádnou relevantní a konkrétní argumentaci, která by jejich nestrannost byla způsobilá jakkoli zpochybnit.

Pro oprávněné pochybnosti o podjatosti soudce musí existovat shora zdůrazněný vztah konkrétního soudce k věci, účastníkům řízení nebo jejich zástupcům, který dosáhne určité nepřijatelné intenzity, kdy lze mít pochybnosti o jejich nepodjatosti. Nic takového z popisované situace nevyplývá, žalobce to v principu ani netvrdí a pro své spekulace neuvádí žádný důkaz, zatímco zákonní soudci to jednoznačně vylučují. Odkazování na zákonem povolené, časté a nepochybně žádoucí činnosti soudců v akademické oblasti a přípravě studentů na budoucí povolání rozhodně nemají potenciál vzbuzovat jakékoli pochybnosti o nezájatém rozhodování konkrétních soudců ve věci účastníků tohoto řízení. Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro vyloučení zákonných soudců senátu 6 A Městského soudu v Praze z projednávání

a rozhodnutí věci pro podjatost, zatímco obecnou námitkou ve vztahu k soudcům, kteří nemají s projednávanou věcí nic společného, se vůbec neměl důvod zabývat, a proto návrhu stěžovatele nevyhověl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu